

ר.ט.

טרוטוקול מס' 131

מיסיבת ועדת חכמים, שנתיימה ביום ג'
יח' באב תשי"ד (1.8.54), בטעה 8.15

נוכחים:

י. גורי - חיו"ר	י. פורדר
ט. דיין	ח. למדן
ק. לוז	מ. קלמר
י. כדר	ט. כז'רנו
ח. אריאב	א. סטום

מוזמנים:

מר ס. ספיר - מנהל משרד האוצר
מר ח. גבתי - מנהל משרד החקלאות
מר כחנא -
מר רזילי - מנהל משרד התחבורה
מר חבצלת - משרד התחבורה
ט. בזק - מזכיר חוועדה
מר קיטרון - משרד המספטים
מר הניג - היועץ המשפטי של משרד האוצר
מר לנדאו - משרד האוצר

סדר-היום:

(א) המסך הדיון בתקציב הפיתוח
(סמיעת סקירות מר ספיר, מר גבתי ומר
כחנא; סאלות חברי חוועדה)
(ב) אישור עלבויות מטעם המדינה
(ג) חוק מילווה עממי מיוחד

= = = = =

ר.ט.

חינוך י. גורי:
אני פותח את הישיבה. פתחנו את הדיון בתקציב הפיתוח בשבוע שעבר, ועברנו בקריאה ראשונה על תקציב ההכנסה. עתה אנו עוברים לתקציב החוצאה.

אני מקבל כברכה את מל שרמן - הנציג הכלכלי של משרד האוצר בארצות-סברית. אולי הוא ילמד מאתנו מסתו - אנו נלמד מאתו, אם תהיה לנו הזדמנות, ובבקשה - יהיה אצלנו תמיד אורח רצוי.

ועתה, רשות הדבור למר גבתי, מנהל משרד החקלאות.

מר גבתי:
ברצוני לדבר עתה על אותו חלק מתקציב הפיתוח, שעליו לא ידובר על-ידי אחרים. אני מתכוון לאותו חלק מתקציב הפיתוח לחקלאות, הנוגע לחפעלת טדרי חטקאה מתוך הישובים, הרחבת המטעים וענפי המסק האחרים. זה איננו כולל, כידוע, אותו חלק מתקציב הפיתוח המיועד לסוכנות להתישבות חדשה, והחלק הקטור במפעלי המים הגדולים, המרכזיים.

אם שמתם לב, חרי מספר הסעיפים בתקציב הפיתוח השנה הוא יותר קטן מאשר בשנה שעברה. אנו משתדלים לרכז את פעולות התקציב הפיתוח בפעולות המרכזיות והחשובות ביותר - שחן קובעות את ביסוס החקלאות, והוצאנו מתקציב הפיתוח כמה וכמה סעיפים שעסקנו בהם בשנים שעברו. זה נוגע לשורח שלמה של מבני חקלאיים, זה נוגע גם לפיתוח בעלי-חיים (חוץ מצאן), שאנו חושבים כי בסטחים אלה יוכל עכשיו חכק לחקלאות למלא את התפקיד שמילא קודם לכן תקציב הפיתוח.

למטרת הרחבת מטחי החטקאה מיועד סכום של 5 מיליון ל"י. הסכום הזה, לפי הערכתנו, יתן לנו אטרות לחוסיק השנה בהתישבות הקיימת, מחוץ להתישבות החדשה של הסוכנות הייחודית, 50 אלף דונם נוספים בחטקאה. 50 אלף דונם אלה נצטרפו על-ידי-כך, שבשורה של מטקים ייווצרו מפעלי מים מקומיים, קדוחים וכד'; בשורה אחרת של מטקים הם יקבלו מים נוספים ממקורות, וחכום שהוקצב יספיק גם בטביל ביצוע קידוחים, גם בטביל רכיטת זכויות המים "מקורות" וגם להנחת הצנורות הדרושים לחסיית השטחים.

תוספת זו של 50 אלף דונם אינה מבטאת את כל תוספת השלחין שיהיה בשנה זו. תהיה תוספת של 35 אלף דונם מטעים, כך שטח השלחין הכללי שיתווסף בהתישבות הקיימת יהיה 85 אלף דונם.

שטחים אלה מכוננים בעיקר להרחבת גידולי חתעטייה, הכוללים סלק סוכר, כותנה, בסנים - גם גרעיניים, בחטקאה.

לצערנו פיתוח גידול סלק סוכר לא היה באותו קצב שצערנו, בגלל זה שביח"ר לסוכר לא נבחה באותו זמן שצריך היה להיבנות, ואנו נאלצנו לבלום את הגדלת שטחי סלק הסוכר. כיום אנו עומדים כבר במצב, שאומרים, כי כבר בקיץ 1955 יוכל ביח"ר לסוכר לקבל סלק, אבל גם הפסימיסטים מסכימים, כי באביב 1956 יוכל ביח"ר לסוכר בעפולח לקבל 1,000 טון סלק ליום, כלומר כ-80 אלף טון סוכר, ולייצר כ-12 אלף טון סוכר בעונה.

בשטחים שאנו מכינים יש כל האפשרות שנוכל בעיקר ב-1956 לפתח את גידול סלק הסוכר בממדיה יותר גדולים - ואני מניח שב-1956 נגיע ל-30 אלף דונם סלק סוכר, בכדי לספק את צרכי חתעטייה. יהיה ביח"ר בעפולח וביח"ר קטן יותר בטבילת חל-אביב. יש סיכוי שב-1956 - אם לא יקרה דבר שאינו נראה מראש - נגיע לייצור של 15 אלף טון סוכר, מתוך תצרוכת של 40 אלף טון.

אשר לכותנה, השנה הגענו ל-3,000 דונם, ויש כל הסבויים שנוכל להתקדם יותר מהר מאשר הערכנו, בגלל ההצלחה הקיימת בגידול זה. השנה זרענו 3,000 דונם בעטריה וכמה מקומות, ובסום מקום לא היה לנו כסלון. הכותנה כבר עברה את שלב הסכנה מפני

מזיקים, וצמחי יבול גדול. אנו מעריכים שבשנה הבאה יגדל השטח בין 10-12 אלף דונם; מזה 7-8 דונם יהיו מרוכזים בעמק בית-טאן וחיפה באזורים אחרים בארץ. נסתדר בשנה הבאה לחסיץ זאת בכמה שטחים חדשים. שטח זה יוכל כבר בשנה הבאה לספק בערך 30%-25% מתצרוכת הכותנה שלנו. אנו מביאים מדי שנה מחו"ל כ-5,000 טון כותנה גלמית ומס'ח של 12 אלף דונם נוכל לקבל 1,200 - 1,300 טון. אנו הזמנו מכונות לניקוי הכותנה. המרכז יהיה בבית-טאן ואנו מקווים כי באוקטובר אפשר יהיה להפעיל ולנצל את חיבול.

הו ברר כי הכותנה שאנו מגדלים כאן היא מאיכות יותר מסובכת מאשר שהינו. שלחנו דוגמאות לכל בתי-החרוטה המעבדים את הכותנה וחת מתעללים מהטיב. שלחנו גם דוגמאות לאנגליה, וקבלנו תשובה שהכותנה שלנו היא מאיכות יותר מעולה מאשר זו שמגדלים בקליפורניה. אנשי העטייה סבורים שלא כדאי יהיה לנו להשתמש בכותנה זו לתצרוכת מקומית, אלא לייצאה ולקנות זולת יותר.

אשר לבטנים - לפני שבועיים סיכמנו את חיבול של השנה הקודמת. אנו מעריכים כי השנה יהיו לנו כ-15 אלף טון בטנים, ומזה אפשר יהיה לייצא לסמות 6-7 אלף טון. השנה שלחנו 1700 טון וזח הכניס לנו בממוצע 320-330 דולר לטונה. ההבדל בין הברושו לנו הוא קטן מאד.

בהזדמנות זו ברצוני להדגיש, כי ייצור הכותנה, הבטנים והחלק עלול תוך שנים ספורות לסנות את מצב התעסוקה בחדשים הקריטיים ביותר של התעסוקה. עסינו חשבון שבשנה הבאה, כשבעמק בית-טאן יהיו 7-8 אלפים דונם כותנה, יהיו נחוצים 1,000 פועלים לפלוחה חדשים לקטיף הכותנה בלבד. אנו בודקים עכשיו אפשרות של הבאת מכונה מיוחדת מחו"ל, אבל הדבר אינו כה פשוט. זו מכונה מסובכת ביותר, דרושות חוצאות גושיות וכד'. אם נחסיף לזה את חלק הסוכר - הרי יש לנו תקומה ממושכת של התעסוקה במקטור החקלאי, וע"י כך תינתן אפשרות לייצור איזה מחזור של עבודה, כמעט של שנה שלמה, בעבודת החקלאות.

גרעיני תירס בחשקאה. השנה כבר מגיעים ליבולים גדולים - 6, 7, 8 מאות קילו לדונם. אין ספק כי במידה שילמדו את השטח הזה אפשר להגיע לייצור יותר גדול של גרעינים בשטחי השלחין. כבר השנה יש 50 אלף דונם תירס שלחין, ועם גידול שטחי השלחין יגדל באופן טבעי גם שטח זה. התירס, במידה מסוימת, יכול לשמש במקום החייטה - זה אומר במידה מסוימת גם גידול ייצור הבשר והביצים בארץ. בכלל הוברר כי בתנאים שלנו הבשר שניתן לנו לייצר בזול ובמינימום דביזים הוא בשר-עוף.

מליח מספר על המסעים. אנו מציעים 5 מיליון ל"י להרחבת המסעים. זה כולל תוספת של 35 אלף דונם - מזה 25 אלף דונם פרדס; 7,000 דונם מסעים שונים - כולל בננות ועצי-פרי נשירים וגמנים ו-3,000 דונם חרובים. מלבד זה כולל התקציב חלואות למסעים נו שניטעו לפני שנה ושחם עוד מקבלים תוספת חלואות לעיבודם.

לפי המצב כיום אנו רואים אפשרות לנטוע שטחים יותר גדולים מאשר הוכנסו שם בתקציב. אנו חושבים שע"י הכוונה ומאמצים אפשר להגדיל את שטח הפרדסים שניטעו בשנה הבאה במידה ניכרת מעל ל-25 אלף דונם. אם תהיה אפשרות יינטעו פרדסים נוספים. איננו סבור שיש עכשיו צורך להסביר מה הערך של נטיעת עוד עשרות אלפי דונם פרדס, לאחד שראינו גם את הסכומים של ייצור פרי-חדר בשנים הקרובות.

במסעים האחרים, לקחנו בחשבון קודם כל נטיעת בננות. בשנה הקודמת נשלחו 2,000 טון בננות לחו"ל ובשנה הקרובה אפשר יהיה להגיד עד 5,000 טון. במידה ששטחי הבננות יגדלו - ויש בארץ אזורים מתאימים מאד לגידול זה - אנו רואים גם בזה אחד המכשירים החשובים להגדלת הייצוא.

אנו מנסים עכשיו להגיע לאפשרויות יצוא של פירות אחרים. רק לפני שלושה ימים נשלח לאנגליה משלוח של 75 טון ענבים מכרמי הדרום - בחלקם דוקא מהכרמים הנטושים. לאחר סני משלוחי נסיון הגיעה הדרישה לשלוח כמויות יותר גדולות.

הסוג הסליטי של מטעיה שאנו מאד מחשיבים אותו הוא, החרובים - שאנו רוצים לעשות מזה מספוא לבעלי-חיים. לפי האפשרויות השנה אנו מניחים כי אפשר לנטוע 3,000 דונם.

דיג - אנו מציעים השנה להקציב לדיג 1,600,000 ל"י. זהו סכום גדול פי כמה מאשר בשנה הקודמת, כי נתגלו אפשרויות לרכוש ספינות חדשות במספר גדול, ויש צורך לתת הלוואות וגם הענקות לרכישת הספינות האלה.

בסך-הכל נמצאות עכשיו בכנייה 18 ספינות, שחלק מהן בעטר - נבנות בארץ, או מתקיימים או תן בארץ, 8 בגרמניה, שהראשונה מהן תגיע תוך כמה חמשים ואח"כ מדי חדש תגיע ספינה נוספת. יש לצפות לתוספת ניכרת של שלל הדגים, במידה שהספינות האלה תכנסנה לפעולה. סכום זה שהזכרתי לא יספיק לרכישת כל הספינות, אבל לקחנו בחשבון שחלק מהן ודאי לא ייגמר עם גמר שנת התקציב, והשאר ייכלל בתקציב הפיתוח של השנה הבאה.

בעלי-חיים - אנו רואים אפשרות להוסיף 5,000 ראש צאן. למעשה יגדל עדר הצאן השנה ביותר מכפליים. בכלל, גידולו של ענף זה הוא מהיר. הגענו כבר ל-60 אלף ראש והענף הזה יוכל לגדול עכשיו בקצב של 12-15 אלף ראש לשנה - אם לא יעוכר פיתוח הענף הזה מבחינה כלכלית. עכשיו עובר על ענף זה מסבר קשה, בעיקר במחירי הגבינה והחלב. אני מקוה שענף זה יוכל לגדול ולהתפתח באותו קצב שאנו יכולים לפתחו, מבלי שנהיה זקוקים להבאת צאן מחו"ל.

בסנים האחרונות הובאו לארץ כבשים לצמר ולבשר, קשה עוד להסיק מסקנות, בו ישנן עוד ספקות בקשר עם התאקלמותם של הכבשים האלה. עונת ההמלטה שלהם חלק בעונה אחרת מאשר הכבשים שלנו וישנה תמותה גדולה של הסלאים. ודאי תימצא דרך להתגבר על קושי זה אבל זה יחייב טיפוח של כמה שנים. על כל פנים, אין מיעצים להתחיל בפיתוח הגזע הזה עד שיתגברו על הקשיים.

מבנים חקלאיים - צמצמנו את הסכום הכללי למבנים במידה ניכרת לעומת השנה הקודמת. הוצאנו את הלוואות למגדלי החמיץ ומחסני קירור, כי אנו סבורים שאת זה צריך לספק עכשיו הבנק לחקלאות, ואנו ריכזנו את העזרה שלנו רק בדבריהם היסודיים; הקטת מכון לעיבוד כותנה, מבנים חדרושים לחברות לגידול זרעים, לחברת לריסוסים, להסמדת מזיקים וכד'. בסך-הכל אנו מציעים לזה 350 אלף ל"י.

ייעור ושימור הקרקע - סעיפים אלה תופסים הצלנו השנה כ-1,900,000 ל"י - כולל 700,000 ל"י הלוואה לקט"ל. פעולות יישותעטינה על-ידי משרד החקלאות בייעור ופיתוח המרעה הטבעי - כמיליון ל"י.

כאן חל שינוי לעומת השנים שקדמו. במשך כל השנים היה שיתוף פעולה בין תקציב הפיתוח שלנו לבין תקציב הפיתוח של משרד העבודה בטטחים אלה, כי העבודות האלה באות לפתור במידה ניכרת את בעיות התעסוקה, ולפעמים מובתבת גם החכנית על-ידי צרכי התעסוקה. תוך הסכמה עם משרד העבודה באנו לידי החלטה, להפסיק את הסדר שהיה קיים עד עתה, ומשרד החקלאות היה משלם שכר לפועלים ומשרד העבודה היה משלם שכר לפועלים, ואנו קבלנו על עצמנו להחזיק את המנגנון הדרוש לביצוע העבודה ואת מנהלי העבודה הדרושים וביצוע כל העבודות המקצועיות האחרות. לעומת זאת, כל ההוצאות לתשלום שכר-עבודה תחיינה כלולות בתקציב משרד העבודה.

לעומת זאת הגדלנו את תקציב המרעה הטבעי, כי לקחנו בחשבון ששני התקציבים האלה צריכים להספיק להחזקת המנגנון הדרוש בשביל ביצוע העבודות, ומכצעים עבודות בקנה מדה גדול להכנת המשתלה, לעבודות המכניות, להחזקת המכונות הדרושות להסעת אנשים וכד'. ההוצאות הקשורות בביצוע תכנית העבודה, שזה עניין של כמיליון ימי עבודה, ישולמו מתקציב התעסוקה של משרד העבודה. הסכום שישולם למטרה זו מתקציב משרד העבודה הוא - 2 מיליון ל"י, מיליון ל"י לייעור ומיליון למרעה טבעי.

16.8.54

ר.ס.

תקציב היעור. לנו כולל גם את המשתלוח
הממשלה, המכירות את כל השתילים הדרושים בסביל ביצוע שטחי
יעור נוספים.

החכמים מוקצבים לבנק החקלאות כהון

מניות של הבנק והון חוזר שהוא בגבול של 2,5 מיליון ל"י. מזה -
1,5 מיליון ל"י להתייבות החדשה ו-1,5 מיליון ל"י להתייבות הותיקה.
החכמים ניתנים בדרכים שונות ובצורות שונות, בסילוב עם חכניות
הפיתוח. לרוב זה ניתן בצורת מפרעות למען אותם גידולים חקלאיים,
שנו לנו ענין מיוחד בהם.

ישנו סעיף הקעות מסדר החקלאות,

המצטרף לסכום של מיליון ל"י, וזה כולל בעיקר שלושה אלמנטים
גדולים: הקעות בתחנות הנתיב - בעיקר בהקמת תחנת הנתיב בבית-
דגון. זה מחייב להשקיע סכומים ניכרים, גם בהכנת הנושאים, גם
בהקמת המבנים - זה כולל הרחבת התחנה בנווה-יער בצפון ובגילת בנגב.
סכום של 235 אלף ל"י לפיתוח הדיג, כולל בעיקר הקעות בנמלי-דיג
ומזחים. מחצית הסכום הזה מיועדת להקמת נמל דיג בקיסון והיתר
להמשך בניית המעגנים במקומות שונים, ויתר הסכום של 200 אלף ל"י
לגמר הבנין של המכון הוטרונרי בבית-דגון, שם קורים להטלימו בטנה
הבאה. כל זה יחד מקיף כ-70% מכל תקציב ההקעות. יתר הסכומים
מתחלקים לעשרות סעיפים, המכוונים לפיתוח גידולים חדשים ולמחקרים
מיוחדים, ולפיתוח המרעה הטבעי, סיקום זיתים, מטעים אחרים וכד'.

מר ספיר:

ברצוני למסור לכם עתה סקירה על

"מקורות". חברה זו מעסיקה כיום לא מעט
את דעת-הקהל, את הכנסת, את ועדת החכמים. מדי פעם נשאלת השאלה,
מתי חברה זו שהממשלה מציעה עכשיו להקציב לה 11% מתקציב הפיתוח.

עוד ב-1935, עם אפשרות של גיוס כספים

על-ידי הצלת רכוש יהודי גרמניה, הזדמנו יחד מספר אנשים שחפשו
פתרון להתייבות ה-1000 של העמק, שסבלה כולח - פרט לנחלל -
מחוסר מים. המהנדס בלאס הציע בזמנו לבצע מפעל מים אזורי, ויחיה
מבוסס על הבאת מים ממרחקים. לשם ביצוע המפעל היו זקוקים לסכום של
מאה אלף ל"י, ולא נמצא מישהו אשר יבטיח את הסכום הראשון של 15
אלף ל"י לשם ביצוע הקדחת הראשונות. הסוכנות והקק"ל, שהבטיחו
להשתתף בחברה, הציגו תנאי שימצא מישהו אשר יבטיח את חכסך, במידה
שלא יגלו את המים, והמוסד אשר הבטיח זאת היא "ניר", מיסודה של
ההסתדרות.

התזכיר של בלאס היה מבוסס על ביצוע

מפעל של 4 מיליון קו"ב מים, שיועבר מסביבות כפר-חסידיים, גוש אושא
לרמת-יוחנן, לעמק עד גניגור. התכנית נמסרה לבדיקה ל-4 מהנדסים;
3 מהם פסלו אותה והק הרביעי חשב שיש לה איזוה שהוא יסוד.

הקידוחים הוצעו בשנת 1936, ועז גילוי

המים הציעה "ניר" לסוכנות ולקק"ל להקים חברה, עם הון של 30 אלף
ל"י, שבה ישתתפו מצד אחד "ניר" והמשקים צרכני המים - שגם היום
בידיהם מחצית הצלעות על החברה על יסוד זה - ומצד שני הסוכנות
והקק"ל. נוסף לסכום הזה גייסה "ניר" 75 אלף ל"י על אחריותה היא,
באמצעות העברת על-ידי הוצאת אוכליגציה שחיתה מבוססת על טרנספר של
צנורות וחמרים אחרים מגרמניה.

בראשית 1937 החלה המלאכה ובסוף

1938 החלו בחטפת המים לישובי העמק. בשנה הראשונה סיפקו כמיליון
קו"ב מים. היום מספקים - 240-220 מיליון קוב,

בראשית 1939 באה החברה במו"מ עם ועד

הדר-הכרמל, שהיה ספק המים לישוב היהודי בחיפה. האנגלים התנגדו

לביצוע המפעל, אולם הוא בכל זאת בוצע. המפעל מומן טוב על-ידי

מוסדות ההסתדרות "בנק הפועלים" ו"ביצור". למפעל המים של הדר-הכרמל
היה תפקיד חשוב גם בימים הקריטיים של המלחמה. בשנים 1941/42 היה זה
מקור המים היחיד בסביל האניות ובכלל איפשר התפתחות הישוב היהודי
בחיפה.

עוד בראשית 1942 החלה "מקורות" לתכנן את מפעל המיח הארצי. חכעייה היתה - מי יממן מפעל זה. צריך היה לחסיג כספים - אמנם לא רבים כמוסגים של היום - 10-15 אלפים ל"י לשנה, ולא היה מי שיתן את הסכום הזה. וסוב, מימון התכנית נעשה על-ידי מוסדות ההסתדרות, החקיצו 15 אלף ל"י לתחלת הכנת התכנית של מפעל המים.

ב-1943 החלה החברה לבצע את מפעל המים לעמק המרכזי. עשרות קידוחים בוצעו בסביבת עפולה על-ידי גורמים סונים, אולם ללא כל הצלחה. קדוחי מיח כמוסגיה של אז היו בעומק של 100-120 מ', ולא בשכבות קשות. בפעם הראשונה סכנה "מקורות" את עצמה וקדחה בסביבות מרחביה חל-עדשים - גניגר, מספר קידוחים בעומק רב. כל קידוח ארן סגתיים ימים, אולם בסופו של חשבון גילו מים בסביבת גניגר וחל-עדשים. גר אז לא היה מי שיקח על עצמן את הסיכון, אם לא יגלו את המים. נוסדה קרן יחד עם המוסדות הלאומיים והמסקים, מטקי והסתדרות בסביבה, שהיו אחראים לכסף, במידה שלא יגלו מים.

עוד בסנים חסם, ב-1942/43 החלה החברה לחפש אחרי נקודות אחיזה בארץ, במקומות מהם אפשר יהיה לרכז אוצרות מים, על מנת להעבירם דרום עד הנגב. לטח כך הקימה החברה מפעל מים קטן שהיה לו אח"כ כמעט תפקיד הסטורי בעניני ירושלים, בסביבות חולדה-נען. כבר אז היתה קיימת המגמה של הזרמת מים לנגב, ומתוך מגמה זו החלה החברה במספר קידוחים בסביבת חולון, וגם המגמה הזאת היתה, טאת המים מהסביבה הזאת של רכבות דונמים חולות, ווכלו להעביר לנגב.

עוד בראשית 1946 - זה היה אחרי ח"סכת השחרור" יזמה החברה הקמת מפעל מים ראשון, צינור של 6 צול באורך 200 ק"מ לנגב. המפעל הזה צריך היה לעלות כרבע מיליון ל"י. מפעל שהיה ברור כי האנגלים מתנגדי לו והערבים בודאי ובודאי - חממון סודר על-ידי 5 ממוסדות הסתדרותיים: ניר, בנק הפועלים, הסנה, ביצור וגזברות הועד הטועל של ההסתדרות. לא נמצאו אז אחרים שהיו מוכנים להקציב הלוואה זו בסכום של רבע מיליון ל"י למטרה זו. לא אחר עתה את התפקיד החשוב שמפעל זה מלא בנגב בעת מלחמת השחרור - כולכם ודאי יודעים טאת. אולם נאמר אז על-ידי רבים, ואני רק אחזור על הפסוק הזה - כי הרובה והצינור שימסו ככלי מלחמה החשובים ביותר במלחמת השחרור בנגב. ומפעל נען-חולדה, כאשר אזלו המים בירושלים, וחמצב היה חמור ביותר, הוא אשר סיפק מים לירושלים הנצורה. תוך טבועות ספורים הוקם "מפעל היילוח", הונחו עשרים וכמה קילומטרים צנורות, ניבנו כמה בריכות וכמה חננות שאיבה והזרימו 4000 קוב ראטונים של מים לירושלים. ועל-ידי זה היא נגאלה. במסך הזמן הוקם קו גדול יותר המזרים מים לירושלים. עכשיו מניחים קו מקביל, וירושלים עם הסביבה, יקבלו יחד כ-40 אלף קוב מים. במפעל של ממטלת המנדט, המקסימום האפשרי היה להסיק, היה בין 12-15 אלף קוב מים.

עוד לפני גמר מלחמת השחרור, היה ידוע שהצינור של 6 צול הוא זמני, יסוד בלבד וצריך יהיה להקים מפעל בממדים הרבה יותר גדולים. עוד ב-1948/49 החלם לתכנן את מפעל הנגב, שצריך היה להזרים כ-5 מיליון קוב מים לשנה. המפעל הזה הוטלם כבר. כ-1947/48 תוכנן המפעל ובוצע בסנים 1950/51. בטלב סני הוזרמנו כ-15 מיליון קוב מים לבאר-טבע העיר ולסביבה.

תוך הזמן הזה ביצעו בנגב סני מפעלים נוספים: קורנוב, טצריך לספק את המים ליטובים דרומיים, ובוצע גם מפעל מים בין אילת לירושלם, המסחרע על 40 ק"מ.

יחד עם "מקורות", או יותר נכון עוד סנחיים-לוח לפניח, הקימה היזמה חחצי-צבורית חצי-פרטית מפעל אזורי בטוררון, ומפעל זה נהנה בודאי מכל הזכויות מנהנתה מהם "מקורות", והיו לחברה זו כל מיני נתוני הפסתחות יותר מאשר ל"מקורות". אפשר להעיד, כי לחברה זו ניתנה עזרה מוסרית, צבורית, כספית, אולי אפילו יותר מאשר ל"מקורות". ודוקא עם גמר מלחמת השחרור - עם הכניסה לתקופה שהיתה בה אפשרות של הרחבה וסיתוח - מצאה החברה לנכונן להסתחרר ממפעל

חמים, וחשבה שהגיע הזמן לצאת מזה, היא מכרה את המפעל, על פי רצונה היא, על פי יזמתה היא - "מקורות".

ברצוני לציון כאן, כי אם לפני 10-8 שנים הגיע הקידוח הממוצע בארץ ל-60-80 מ' ולא יותר, ובאדמת חול - הרי היום נכנסו לקידוחים שעמקם מתחיל מ-400 מ' ומעלה.

החברה הפרטית לקידוחים נמכרה בתחילה שליש למקורות, שליש לסולל בונה וליש נסאר בידי הבעלים הקודמים. במידה שצריך היה להשקיע יותר כספים במפעל ולעשות ריאורגניזציה, הם יצאו גם מהליש האחרון. חברה זו שהייתה בידי חברת "מפעלי מים" ועברה אח"כ לסוכנות, למקורות ולסולל-בונה, קדחה בשנת 1949 כ-1400 מ'; ב-1950 - 6,000 מ'; ב-1951 - 11 אלף מ'; ב-1952 - 14000 מ' וב-1953 - 15,000 מ'. ב-7 החדשים של 1954 הגיעה כבר לקרוב ל-14 אלף מ'.

בידי חברה זו נמצאות 5 מכונות גדולות, שיכולות לרדח עד 2000 מ'; 5 מכונות לקידוח באבן כבדה; 5 מכונות לקידוח באבן קלה; 4 מכונות לקידוח בחול; 4 מכונות לגיטוק.

במדינת ישראל עוסקות עכשיו 6 חברות בקידוחים לחיפוי נפט, ומתן 4 חברות לא יהודיות מחו"ל. חברות אלה מעסיקות את מכונות הגיטוק שבמפעלי המים, ובמקום לחביא מכונות מארה"ב, הם משלמים לחברה בדולרים כעד עבודת המכונות הסכומים גדולים. חברה אחת חתמה חוזה עם "מפעלי מים" על קידוח נורמלי לנפט, על 950 דולר ליום בעד עבודת המכונה.

מדברים על כך, "מקורות" שילמח חון תועפות של דיבידנדה לבעלי המניות. אני מודיע, כי חברה זו לא שילמה כל רווח וכל דיבידנדה לבעלי המניות של מפעלי המים. במידה שהיא משלמת 5% ריבית על הכסף, הכסף מושקע הלאה בפיתוחו של המפעל ולחוספת רכוש.

"מקורות" יחד עם החברה המרכזית ועם ניר והמטביר הקימו ביחד צינורות פלדה. עד כמה שאני יודע, גם בחברה זו לא הוציאו דיבידנדה ורווחים, והרווחים נשארים בפנים.

"מקורות" הקימה יחד עם סולל-בונה על מנת לבצע את מפעלי המים הגדולים את ביח"ר "יובל-גד". שם עובדים כ-600 פועלים, רובם עולים חדשים, והגיעו ירושלים ופתח יפה. זהו ביח"ר גדול גם בממדים של חו"ל. עד היום יצר ביח"ר זה 50 ק"מ צנורות 30 צול, 37 ק"מ צנורות 36 צול, 21 ק"מ 48 צול, 73 ק"מ 66 צול. גם בחברה זו לא הוציאו עד היום כל דיבידנדה וכל רווחים. הניצור מבוסס על רווח של 5%.

"מקורות" הקימה לעצמה ציוד מכני כבד. בתחילה זה היה בשיתוף עם סולל בונה, אולם מאוחר יותר נשארה מקורות בעצמה. ציוד כבד זה מיועד למקורות בלבד.

בסך-הכל קדחה החברה עד היום 430 קידוחים, מזה 48 קידוחים בלתי מוצלחים; בנתה 130 בריכות, בנפת על רבע מיליון קוב. לשם כך היא התקשרה עם חברה אמריקנית, שבונה בריכות וצריך להשקיע בהן פחות ברזל ואפילו קצת פחות מלש. זה עולה בדביזים חצי מאשר עולות הבריכות הסטנדרטיות בישראל. בנו 4 בריכות, 26 טחנות גדולות ו-59 קטנות. נמצאות בבנין עוד 3 טחנות גדולות, להעברת המים מהירקון לנגב.

"מקורות" הקימה עד היום 20 מפעלי מים אזוריים - מהגבות המפוני עד אילת. נמצאים בתהליך ביצוע 4 מניפי המפעל הארצי. במפעל ירקון-נגב יוזרמן כבר בשנת הבאה כ-80 מיליון קוב מים.

גילן מים בסביבת יקנעם, לאחר שכמה חברות קידוחים בינלאומיות לא הצליחו לעשות זאת והתיאשו. חברה אחת אף פשטה את הרגל. רוב המים יבואו מהגליל. חלק באגמים שעשינו, שאחד מהם הוא "אגם הקישון" וחלק ממי טשפונות. זה מחושב על 175 מיליון קוב מים.

ב-1939 סיפקה החברה מיליון קוב מים, וב-1954 הגיעה יכולת החפוקה אל החברה ב-20 המטעלים האזוריים ל-270 מיליון קוב מים, מחוץ למפעל בית-ואן. בטנה הבאה מקווים להגיע לחפוקה מסל 400-450 קוב מים, וזאת - על יסוד עבודה של קרוב ל-20 שנה.

מ על המים בבית-ואן. מקורות מטעלת במפעל זה מ-1937 סמעתה קודם על מה מייצגת בטנה הבאה בבית-ואן בגידול כותנה.

החון של "מקורות" מגיע ל-66 מיליון ל"י. ל-1 באפריל 1954. את 30 אלף ל"י הראשונות נתנו חברת העובדים וניר והקק"ל וקרן היסוד. קיים ניתוח מלא של צרכני המים. חון ה-ניות של החברה מגיע בערך ל-11 מיליון ל"י. המייסדים השקיעו מיליון ל"י. ברור לי איזו פרופורציה היא זאת, אבל אני מחזיר אתכם להנים 1936/37 חסוכנות השקיעה במפעל 12 מיליון ל"י בערך, על חשבון מפעל המים בנגב. ישנת קרן אמורטיזציה של 2,5 מיליון ל"י. חלואות ממטלת ישראל - כ-38 מיליון ל"י.

על מה מכוססים מחירי המים בחברה? על הערכת החשקעות בכל שטח, על הוצאות החשמל, על הוצאות מורות, הוצאות משרדיות, ריבית (רק על הכסף שהחברה צריכה לשלם עליו לממשלה ריבית) ואמורטיזציה, קרן ערכות, אף אחד לא קבל לא דיבידנדה ולא רווח.

הכנסות החברה הגיעו ב-1939 ל-4000 ל"י, ועלו בשנת 1953/54 ל-4,5 מיליון ל"י. החון המוטקע בחברה, שהגיע ב-1939 ל-95 אלף ל"י, מגיע עתה בצורות שונות ל-65 מיליון ל"י. החון המוטקע במפעל הנגב מגיע ל-22 מיליון ל"י. בראשות השנה היו לחברה מחסניה בטורי של 8-9 מיליון ל"י. אספקת המים שהגיעה ב-1939 למיליון קוב, עלתה בשנת 1948 ל-20 מיליון קוב ועלתה ותגיע בטנה זו ל-240 מיליון קוב. הטנה תוציא החברה 32 מיליון ל"י; מזה במפעל הנגב 20 מיליון. יתר הסכום יוצר להשלמות במפעלים שונים, יכולת החפוקה בטנה הבאה תגיע קרוב ל-4 מיליון קוב מים.

ועוד מספר מלים על חברת "לפידות". מספר אנשים המטפלים בחרה חשבו לנכון, מבחינה לאומית, מדיניות וישובית, כי חשוב ביותר, שהכרה זו תהיה בין אלה אשר יעסקו בחימוש נפט. יחד עם חון פרטי יזמה מקורות חקמת חברה לחימוש נפט וחשקיעה בה, קבלה לטם כך הלוואה של 2 מיליון דולר, בערכות הממשלה. בחברה זו שייכים 31% לאמפל ו-69% למקורות. הם קנו 3 מכונות, קבלו מספר קונצסיות במקומות שונים, באותה התנאים שקבלו גורמים אחרים. היא לא עשתה זאת מתוך חשבונות של רבב-אחים, לא מתוך חשבונות של רדיפה אחרי רווחים, או אחרי ריח הכסף של חנפט, אלא מתוך מגמה, שאם תצליח החברה למצוא נפט, תהיה זו הילמת החלק הראשון של ביצוע מפעלי המים.

מד כחנא:

תפידה הוא לחסביר כמה סעיפים הכלולים במקומות שונים בתקציב הפיתוח, ברובם

בתקציב משרד החקלאות.

אנו עומדים היום בפני תכנית, שכוונתה ליצור חטמל על-ידי מים, וזה מבוסס בתקציב הפיתוח על-ידי חסעוף הנקרא: "תעלת חירדן". בסך-הכל כלולים עניני המים בתקציב הפיתוח בסכום של קרוב ל-33 מיליון ל"י, ולזה מצטרפים עוד כספים המוקדשים לרשויות המקומיות, קרוב ל-5 מיליון ל"י, שמשרד הפנים עוסק בהקצבתן לרשויות המקומיות.

בכל הזרועות האלה נעשית פעולה בהתאם למטרה ולמקסם, אבל כל הפעולות האלה, או מרביתן, מתנהלות עט"ו תכנית אחידה, בקוים כלליים, ויש קשר הדוק בין כל הזרועות האלה, המבצעות את הפעולות, יש לנו תכנית כוללת לתקופה של 15-20 שנה; תכנית מפורטת, אשר כוללת אובייקטים מסכומי חסוף הנחוצים על-פני תכנית ועל-פני ערך חסוף בתקופה זו, לתקופה של 8 שנים; ישנה תכנית מרויכת לחנה, לפעמים לשנתיות, הכוללת כבר את כל פרטי הביצוע. כל פעולה הנעשית בתחומי שנה, יש לראותה כמעט תמיד כחלק מהתכנית הכוללת או כחלק מהתכנית המפורטת של 8 שנים - אותה הזכיר שר האוצר בנאמנו בכנסת.

מלים אחדות בקטר לתעלת הירדן. זהו חלק מתכנית סכר גע לא ארחיב עליה את הדבור - של חובלת חמים אל בית-נסופה. ארכה של התעלה הוא כ-13 ק"מ. מטרתה בסטדיה ראשונה היא, לעשות אחד הדברים החשובים לפיתוח עיני חמים ולהוזלתם. זהו ייצור של 24 אלף קילובט חשמל, אשר יסחררו את מפעל חמים מהצורך לבקס תוספת של כוח חשמל מחברת-החשמל במסך מספר חשנים הקרובות. על-פי חישובים הנמצאים היום ביריבו, חרי אם נוכל לקבל 24 אלף קילובט חשמל אלה, לא נצטרך בחשבון כולל תוספת של כוח מחברת-החשמל.

קודה כל נעטית החפירה של התעלה עד חסוף, וחוך כדי כך עושים נסיונות ראשוניים ליציקת התעלה. זה דורס אימון, חדרכה והכשרה של צוות, אשר יוכל בטיטות חמטוכללות ביותר וחזולות ביותר לצקת את היציקה חבלתי רגילה הזאת.

התקציב המוקצב חשנה לתח"ל אינו גדול

באופן יחסי, ואם יכולנו לבחור כמה לצמצם - חרי החלטנו טיותר רצוי לצמצם את העטייה במקרה זה, מאשר את התכנון.

ברצוני להתעכב עתה על כמה מחסעיפים

הגדולים ביותר. חסעיף הגדול ביותר הוא זה הנקרא: "תכנון אגמים". חעיף זה הוא בן 3/4 מיליון ל"י. זהו טטח העבודה חמטובך ביותר והבלתי ידוע ביותר בתוך העבודה של תח"ל. תוך כדי פיתוח המפעל הארצי, נצטרך לחטקיע אמצעים גדולים עוד תקופת זמן ארוכה בבנין אגמים. עליכם לדעת כי ארצנו אינה אידיאלית בחביל בנין אגמים, ובנין זה הוא בכל זאת חכרחי לענף הזה של הפעולה, אשר בלעדיו לא יוכל גם לפעול המפעל הארצי, כי נחוף מספר ניכר של אגמים. אולם אי אפשר לעשות את העבודה הזאת במחירות, ויש צורך בעבודה רבה של מחקר על מנת למעט ככל האפשר את חכטלונות אשר עלולים לחיות, ואשר יחיו.

חסעיף חשני הגדול הוא התכנון המוביל

חראטי בחכנית המפעל הארצי. אנו מתקרבים לתקופה בה הוא יהיה נחוף לנו יותר, לא רק מפני שהוא חלק מן התעלה, אלא ברור לנו כבר כיום, שכעבור תקופה של 8 שנים לא נוכל לעשות צעד אחד של חרחת החתיסבות בנגב מבלי טיעמדו לרשותנו מי-הירדן. אנו ודאי נצליח לנצל את כל חמים טנותן לנו חירקון וחקידוחים טבאזור החוף. מבלי התכנון הזה לא נוכל לקדם את העבודה. תכנון זה הוא מטובך מאד, ועל כן מצאנו לנכון לחקדיש לו סכומים גדולים ביותר. במקום סכום של 95 אלף ל"י אשתקד אנו מקציבים לזה סכום של 300 אלף ל"י.

סכום של 100 אלף ל"י, שלא היה אשתקד

כלל, מוקדט לתכנון ומחקר חמים חתת קרקעיים. כל מח טידוע לנו על מים במדינת ישראל, בנוי על מחקר לא מלא ועל וכוח ובירור בין מומחים, וחחלטה על כמות מסוימת של מים חעומדת לרשותנו. אבל תוך כדי ביצוע המפעלים, תוך כדי ניצול חמים - יסנו חכרה לדעת, על-ידי חוקרים מוסמכים - האם אמנם חטערותינו נכונות ואם אמנם מותר לנו בטורה טאנו מתכננים, לנצל את חמים חתת-קרקעיים. אם לאו - נסקפת לנו סכנה של דלדול מקורות חמים.

חוזמן מומחה מארח"ב, הנחשב לאחד המומחים הגדולים בטטח זה, וביוש

ח' לפני הצחרים הוא עומד לתת לנו את סיכומו. לפי חסיחות המוקדמות טחיו לנו אתו, אני יכול לומר כי הערכותינו לא חיו מוגזמות, ומותר לנו לחניה, טאותן כמורות חמים טחנחנו כי העבורנה לרשותנו בנגב - 140 מיליון קוב מ' קידוח ובתוך זה 50-60 מיליון קידוחים על חוף חמים - מותר יהיה לנו להחטב בזה. זהו טאלח חמורח מאד, כי כל חכניות ניצול חירקון קטורות בכך, ותוצאותיו של המחקר הזה יכולות לאמת או לחכחיס את כל ההנחות טחיו לנו. אנו הוצים לערוך מחקר דומה גם לגבי חחלק חצפוני של הארץ. גם טט נעשות חשנה עבודות קידוחים בקצב עצום, בעיקר בגליל המערבי.

חסעיף חשני חכלול בתקציבה של תח"ל, הוא

חביצוע. לפי חסדר חקיים ח"ה מוטל על תח"ל לבצע את פעולות האגמים וחפעולות הראטונות של המפעל הארצי. במפעל בית-נסופה נבנו חשנה רק כמה עטרות מטרים של תעלה, בעזרת מומחים מסוודיה, על מנת לדעת כיצד בונים את חטונליים האלה. לא יותר מ-75 אלף ל"י יוקדטו חשנה בחביל

נחיונות לבניית הטונל.

בשטח האגמים תיעטח הסנה רק עבודת הסלמח וסיום, ולא עבודה חדשה. וזאת - מסיבות תקציביות, שאי אפשר להתגבר עליהן. רכסנו נסיון, ואנו יודעים שהאגמים מצליחים באזור האדמות חכברות. אי אפשר לומר זאת על אדמות מסוג אחר, בדרום הארץ ובנגב. בין האגמים מצריכים להגמר הזנה נמצא אגם תל-ירוחם. בתחילה היו אכזבות, וזה ודאי ידוע לכם, אולם הסנה נעשית פעולה גדולה, אשר חעלה למעלה מ-400 אלף ל"י, והיא צריכה להבטיח טאמנס חמים אשר נאגרו שם יוכלו לעמוד לרשותנו. מותר לנו להניח, שאם יהיו שם מים, נוכל לספק כמות מים לתל-ירוחם ונוכל אולי לחפוף זאת למקור מים גם בטביל רביבים. אמנם החכנית של רביבים בנוייה על קורנוב, אולם אם יצליחו להזרים מים, לפחות באופן חלקי, לרביבים על-ידי תל-ירוחם, ירד מחיר המים ב-70%. במקום 80 גרוס יהיה המחיר 6-7 גרוס.

יתכן שחברי הוועדה יסאלו סאלות טונות בקטר לאגמים, וכל סאלה תחא מוצדקת, אבל ברצוני להדגיש כאן, כי מלאכת האגמים היא אחת המלאכות הקטות ביותר, וקטח במיוחד בארצנו, בגלל מבנה הארץ ומבנה הקרקע שלה.

הסנה תתחיל "מקורות" לעבור למפעלים, סטמם "סניפי המפעל הארצי": מפעל החלוח, מפעל הקיטון, הגליל המערבי, סני מפעלי הירקון, 14 מיליון ל"י מתוך 21 מיליון ל"י בערך, מוקדטים לגמר מפעל הירקון, ואמנם, אם נתגבר על הקשיים - נוכל באמצע הקיץ הבא להזרים כמות של מים, 60-80 מיליון קוב לאזור הנגב. ואז נעמוד בפעח הראטונה בפני מצב, סכו לא חמתייטב יחכה למים, אלא המים יהיו לפני החתיכות. מרכיח לדבר על כך, שאסור להזרים אפ מי הירקון, כל עוד לא נערך טיהורף עכטיו נערכת בדיקה יסודית, בשיתוף פעולה עם מסרד החקלאות, של האוצר ושל מסרד חבריאות, ושל עירית תל-אביב והעיריות המעוננינות בדבר. קודם כל, בתקציב הפיתוח ישנו סכוח של 1,600,000 ל"י למען הצעד הראטון למפעל הכיוב בתל-אביב. אם עבודה זו תבוצע בקיץ הבא, הרי נוכל להזרים כמות של 70 מיליון, או לפחות כמות גדולה של מי הירקון לתוך הצינור הראטון של מפעל הירקון.

כבר הסנה יש ביכולת "מקורות" לספק 270 מיליון קוב מים. אני מקווה שבחורף, אם נצליח לארגן חזרמת כמויות גדולות של מים לאגירת מים בנגב וגידולי תבואה, נוכל לתח את חכמות הנוספת של 100-200 קוב מים לדונם לגידול תבואות חורף בנגב.

אני רוצה להעיר את חטומת לב חברי הוועדה לכך, שאחד החעיפיים העקריים בתקציב המפורט של "מקורות" הוא קדוחים. נגמרת כמעט פעולת הקידוחים הרגילים, בעומק של 70-120 מ' והפעולח תתרכז עכטיו - וזו תחיה פעולה קטח מאד - בקידוחים עמוקים באזור הדרומי ובאזור המזרחי של הנגב.

סעיף הניקוז עומד הסנה על סכום של 750 אלף ל"י במקום 165 אלף ל"י בסנה שעברה. זהו שטח עבודה אשר חוזנה בטנים האחרונות במידה מסויימת, ויש צורך לחדשו ולחקדיח לו סכומי חטקעה וחלואות חולכיים וגדלים מטנה לסנה. התכנית של 8 חטנים כוללת סכום של 3-4 מיליון ל"י לסנה במטך 8 חטנים הקרובות, כדי: לסמור על האדמות העירוניות והכפריות בפני סכנה של טטפוננות, ולאטטר פעולה יותת סקטס ויותר מבוססת של פיתוח חקלאי וגם עירוני. חלקו חטני של החקציב מכון לפעול למען העטרת האדמות וחרמת היבולים. כרגע עובדיח כ-1500 פועלים בעבודה ניקוז בכל אזורי הארץ. אני מקווה טעד גמר עונת העבודה, באוקטובר, תיעטח עבודה בחיקף של 2 מיליון ל"י בערך, בהח חקיע המדינה 750 אלף ל"י; מזה - לא יותר מ-175-200 אלף ל"י ע"י חטקעה של המדינה ויותר מחלואות או חשתחפות של מוסדות לאומיים ושל חמתייטביח עצמם.

נעשתה עבודת ייבוש גדולה על-ידי
חקק"ל. חלק מהעבודות אשר נעשו - גם בגלל הסנים הרבות וגם
בגלל הזנחה לא נטאו את הפרי המלא והאחריות המלאה תעבור עתה
לאזורים הסונים. המדינה תוכל אולי לעזור להם בחלואות, אבל אין
כל התחייבות על כך.

א. הרצפלה:

ברצוני לדעת פרטים על תעלת הירדן,
מתי ייגמר התכנון, מתי אפשר יהיה
להגיע לעבודה. כן ברצוני לשמוע יותר פרטים על האגמים. כיצד
הצלחנו, או לא הצלחנו במקומות הסונים? אבקש הסבר ביחס לתעלת
ים-כנרת וביח-סאן. תכנון, נקודת וייבוש החולצה - האם זה
נעשה בסיתוף ע"י חקק"ל, או לא? האם נוכל כבר בשנה הבאה לגמור
את העבודה בסטת זה, ואסור יהיה כבר בעוד שנה-שנתיים לחטוב על
התיסבות באזור?

ח. אריאב:

ברצוני לקבל פרטים על העליות החדשות
של 760 יטובים. היכן עלו ומאיזה חנועות

התיסבות.

הון חוזר ליטובי עלגים לעיבוד סחחי
סלחין - זה מופיע רק פה או גם בתקציב הסוכנות?
מימון 35% מתכנית בניית קבוצות-וקבוצים -
למי המכוון, איזה קבוצים, איזה קבוצות, ותיקים או חדשים? מימון
45% מתכנית הבנייה במסקי הטיקום - לאיזה שיקים ומדוע החבדל
באחוזים?

שמעתי שאגם עין-כרם מהווה כשלון. האם
באמת כדאי עוד להסקיע כספים באגם זה? מצד שני, שמעתי שבחים על
אגם כפר-כוך - האם כבר נגמר בנינו?
מה יפעל הסכום של 1,600,000 ל"י,

הניתן לרשות המקומית?

אשר לניקוז, אני במקרה יודע על בעיית
רצינית של אדמת התיסבות חדשה בין טרדס-חנה וגדרה. אם מתברר
שמרבית הקרקע לא תצלח כבר לחקלאות. האם קיימת תכנית של ניקוז
קרקע זה?

אשר למטעים - פה יונתנו חלואות. מצד שני
אני שומע, כי הממשלה עומדת להסקיע כספים בנטיעות. מאיזה סעיף
יקחו את הסכומים הדרושים לכך?
אשר ליעור, מדוע ישנו ייעור של בקק"ל,
ייעור של הממשלה וייעור בתעסוקה. מדוע אין מאחדים את כל זה?

ק. לוז:

מה מדת ההתאמה של תקציב הפיתוח עם תכנית
7 הסנים?

היתה טאלח של העברת בקר מהמסקים

חותיקים לחדשים. באיזו מדה בוצע דבר זה?

מה המצב בקטר לגידול טבק וירג'יניה?

האם ישנה איזו הערכה מחו עתה אחוז

המתפרנסים מחקלאות בהתיסבות החדשה? אני רואה כאן אי-התאמה בין

גידול טטח הירקות, לבין גידול הייצור. מהי הסיבה?

מדוע ישנו סכום כל כך קטן, של 30 אלף

ל"י, לתכנון מפעל הכוח ים-תיכון - ים-כנרת.

בקטר עם גידולי התעשייה - מה המצב בקטר

לקקיון?

מדוע הסכום שחוקצב לגידול תמרים, הוא כה קטן?

חושבני שכדאי היה למסור לוועדת הכספים,

מה חן המחשבות בקטר להוזלת מחיר המים בנגב וכיטובים המרוחקים.

ק. לוח:

למי תינתן הלואה של 200,000 לירות
להקמת מנון לעיבוד מוחנה באזור בית שאן,

ומי יהיה בעל המנון?

מה תכנון של הסעיף "פעולות הרחבה מיוחדות -

150,000 לירות?"

מר גבתי:

זה בחק יב הסוכנות.

ב. מינון:

באתי כנה כדי לנמק את הצעתי בקשר להגדלת
האשראי לחתיישובות. עם כל הערכתי הכנה

לחקציב זה ולדאגה שבו להתיישובות הותיקה וגם הצעירה, הרי החברים הקרובים
להתיישובות יודעים ודאי שהמצב קשה שם מאד וביחוד בהתיישובות
הצעירה, שאין לה משענת של עזרה הדדית פרט לממשלה ולסוכנות. לצערי
ההתיישובות מחולקת עדיין למפלגות, זרמים ותנועות, ויש צורך לחשוב
גם על אפשרות של התיישובות ממלכתיות. בינתיים המצב הוא כזה שכל אחד
דואג לעצמו, ואני איני יכול לשנות זאת. ישנם ישובים בהתיישובות
הצעירה. שאנשיהם רעבים ללחם ממש, בשעה שהסוכנות חייבת להם שכר
עבודה. אני בא לטעון כנגד הסוכנות; כנראה שאין לה הכסף הדרוש
כדי לשלם למתיישובים, אך יש לשנות את המדיניות. לא יתכן לבנות
התיישובות על שכמו של מתיישוב אחר. אם מלינים שכר עבודה זעום במשך
חדשים רבים, הרי אני חושב שזה אי-צדק ועוול משווע. אם אין אפשרות
לשנות זאת, צריך לייסד בנק או מכשיר כספי אחר, שישלם לעובדים
את שכר עבודתם על יסוד התחייבות של הקרן הקיימת או של הסוכנות,
ברבית קטנה מאד. אני יודע על התיישובות ששלמו רבית של 3,5%-3%
לחודש כדי להציל את עצמם, אך זה כמובן הרס אותם עוד יותר. ישנם
ישובים שגם הסוכנות וגם הממשלה השקיעו בהם מאות אלפי לירות, אלא
שחסרים 10,000 לירות כדי שיהיה לאנשים ממה לחיות, ובגלל סכום זה
ילך הכל לאיבוד כי האנשים לא יחזיקו מעמד. לבנק החקלאות יש
מדיניות משלו, המוצדקת אולי במדינות מסודרות, אך אינה מעשית אצלנו;
אם פונים לבנק כדי לקבל הלואה, צריך להשיג ממקורות אחרים 30%-40%
של הסכום, ואז משלים הבנק את ההפרש. ישובים אלה אינם יכולים
להשיג כספים ממקורות אחרים, ואין הם יכולים ואינם רשאים להתחייב
על הלואות עם רבית גבוהה. בגלל עשרת אלפים לירות הם לא יחזיקו
מעמד. נוסף לכך גם הובטח להם מזמן חשמל, מים וכו', ועד היום אינם
מקבלים. המצב מאד רעוע ויש בכך סכנה רצינית בעיקר לגבי הישובים
השוכנים בספר. מוטב היה להקים נקודה אחת פחות, ולבצר את ההתיישובות
הקיימות, שהן חלשות מאד. אין כל ערך לכל התעמולה מן העיר לכפר,
בשעה שבונים בתים בהתיישובות והם עומדים ריקים, והעזיבה רבה. הבעיה
העיקרית היא תקון אי-הצדק המשווע של אי תשלום שכר העבודה הזעום המגיע
למתיישובים. יש לשלם להם את המגיע להם כעבור שבוע, ואם אין בידי
המוסדות המעסיקים אותם האפשרות לשלם זאת, צריך להקים מכשיר כספי
בעל קרן של חצי מליון או מליון לירות שחשלהם את המגיע, ברבית
נמוכה מאד. אני גם מבקש שנוי המדיניות של הבנק לחקלאות, כדי
שאפשר יהיה לקבל ממנו הלואות מלאות, ללא תנאי כפי שהזכרתי.

הצעותי הן: (א) להעלות את סעיף בנק החקלאות
מ-2 מליון לירות ל-4 מליון לירות; (ב) סעיף "בנקים אחרים" יש להעלות
מ-2,5 מליון ל-4 מליון לירות גם כן; (ג) את סעיף משקי העזר להעלות
מ-200,000 לירות ל-500,000 לירות. על ידי כך אפשר יהיה להרבות
משקי עזר ולהקל על מצוקת מחוסרי העבודה; (ד) את הסעיף המוקדש
לגידול בקר, עזים ובעלי חיים, אני מציע להגדיל מ-465,000 לירות
ל-1,000,000 לירות, אם כי אני יודע שישנה איזו תכנית למשק בלי
בעלי חיים; לפי דעתי, בעלי חיים במשק החקלאי הם דבר חיוני.

הצעותי באות משום שההתיישובות מופליח לרעה
בכל המובנים, הן ההתיישובות הותיקה, הן התיישובות הביסוס ובודאי
ההתיישובות הצעירה. אני מבקש אתכם לקבל את הערותי באיזה אופן שהוא,
כדי שלא אצטרך להסתייג במליאה.

אני מודה לוועדת הכספים שנתנה לי את
האפשרות להופיע בפניה.

י. פורדר:

ברצוני לשאול באיזו מידה ישנה כבר פיגורים לגבי התכנית החקלאית לשבע שנים, עליה נמטר לנו לפני חצי שנה בערך. רצוני לדעת מה היו הסיבות לפגושים אלה, וכן אני מבקש ממשרד החקלאות לעשות הכל - ואני חושב שתהיה בכך עזרה מלאה מצד הוועדה - כדי להכניס לתקציבים הבאים את הטכומים הדרושים להגשמת התכנית הזאת.

כן אני מבקש הסברים על היאוא החקלאי, כי חשוב לדעת באיזו מידה אפשר לכסוח על ידי יבוא חקלאי את הוצאות הדביזים הגדולות למען ההשקעות בחקלאות.

הגשמת התכנית הכלכלית תלויה במידה רבה מאד ביכולת להעביר להתיישבות 5000-6000 משפחות בממוצע לשנה. הדבר תלוי הכבה במצב ההתיישבות, ואני חושב כי הבדלי רמת החיים בין ההתיישבות האעליוה ובין ההתיישבות הוותיקה הם גדולים מדי. יש צורך להשקיע יותר מאמצים בתכנון, כדי לספק את הצרכים האלמנטריים של ההתיישבות החדשה ויש לתת לה עדיפות בענפים מוגבלים, כגון הלול.

אני חושב כי על משרד החקלאות לפתוח לגלות יזמה ליצירת מרכזים לשיווק בדומה למוכז השיווק לפני הדר. לא יתכן שכל קבוצה בארץ תחפש לה קשרים משלה בחו"ל לשיווק התוצרת שלה.

לדעתי אין השיטה של החזקת פרדסים על ידי רשות הפיתוח, שיטה בריאה. אם כי זהו מוסד חשוב, הרי הוא רק ארעי. אני נוטה לריכוז הטיפול בקרקע במוסדות מתאימים; בקשר לפרדסים נדמה לי שהשיטה של הלוואות היא בריאה יותר מן השיטה המטילה על המשלה להיות הפרדסן הגדול ביותר.

אחת הבעיות המרכזיות שלנו בשטח הכספי הוא הצורך לספק את החיטה הדרושה לאוכלוסיה, אם כי ידוע שבמידה ידועה אפשר לספק את התצרוכה גם על ידי ייצור מקומי. ברצוני לדעת באלו ממדים משערים שהחקלאות הישראלית תוכל לספק את כמות החיטה הדרושה.

בעקבות הראאתו המעניינת שלר ספיר על חברת "מקורות", אני רואה לציין שלדעתי אין למצוא בארץ חברה המעוניינת יותר לשרת את האינטרסים של החקלאות. לדעתי אין אפשרות של השקעות פרטיות בשטח זה, כי אין כאן אפשרות של קבלת ריבית אפילו בשיעור מינימלי. דרוש שיקול רב לגבי הצורה הסופית של "מקורות". האם לאחר כל ההשקעות הגדולות של המשלה בחברה זו, לא הגיע הרגע לחזק את השמעת המשלה שט, למרות זכויותיה הגדולות של ההסתדרות?

האם הסכום של 30 מליון לירות המוקצב למימון יספיק להגשמת התכנית של השקעת מליון דונם?

ש. דיין:

מבחינת רשת מרכזית, נקיף שטח של מליון דונם; הרשת המחלקת תגיע ל-900,000 דונם.

פ. ספיר:

היות ויש צורך במים נוספים, נצטרך להוסיף בשנה הבאה עוד טכומים כדי להשקות למעלה ממליון דונם. האם ענין זה מתקדם בהתאם לתכנית שבע השנים? לדעתי פיגורנו גם בשטח זה, וברצוני לדעת באיזו מידה פיגורנו ומה נעשה כדי לקדם את העניין.

ש. דיין:

האם ישנה מחשבה שהטכומים אריכה לקנות עבור המתיישבים זכויות מים "מקורות"? כיצד נעשה חישוב מחירי המים בנגב, בהרי ירושלים ובהרי הגליל? לדעת רבים מאתנו חשוב לוותר על חישוב הפחת והרבייה, כדי להוזיל את מחיר המים עבור התיישבות מרוחקת זו.

האם האגם של כפת בתופה יאפשר התיישבויות נוספות, או יספיק רק את הדרוש ליישוביה שבסביבה כיום? האם אגם בית נטופה יוכל להוסיף מים לעמק המרכזי, או שהכוונה היא להוביל את המים למקומות אחרים? במקרה השני, העמק המרכזי לא יוכל לפתח יותר בגלל כמות המים הנוכחית המוגבלת. אשר לכדורי, אני חושב ששני הקדוחים גם יחד

לא יספקו את המיט הדרושים להשקעת רבבות דונם אדמה שישנם שם. האם יש החלטה להזניח שטח זה? גם בבית יוסף ישנה כמות בלתי מוגבלת כמעט של מים, ובכל זאת אין ההשקאה שם מטודרת. מה האפשרויות לחקן את הדבר? לאחר באר שבע נקווים המים בכמה מקומות בצורה פרימיטיבית בשטחים קטנים. ידוע שבנגב ישנם שטפונות ממש אך המים נספגים מיד. האם אין תכניות לבצור מים גם שם בשטחים שונים?

ידוע שבמים המלוחים של הנגב אפשר לגדל שתמרים, אך אין שתילים. האם תוגשם תכניתו של בן-ציון ישראלי המנות בעינין זה? על ידי כך אפשר היה לעשות החיישבות בעיני רדיאן ובמקומות אחרים בסביבה.

האם הסכום של 390,000 לירות למצפות, מכון לקיים, או לה ספת מצפות שפי שחובעים רבים?

האם נטיעת הפרדסים תיעשה בהתיישבות או על ידי חברות? מדוע אין נוטעים פרדסים בהתיישבות העובדת הצעירה? מדוע צריך לתת הוןששל המדינה לחברות, במקום לחלק את הפרדסים בשטחים קטנים יותר בהתיישבות? אבקש פרוט על סעיף זה.

מדוע אין תכנון של גידול הירקות ואפילו הפרות, כדי שייפסק פעם ה"לוקסוס" הזה של השלכה? עמדו לכונן מועצה לירקות ומשום מה הדבר בוטל. האם זה מתוך הכרה שהדבר מיותר, או שהיתה סיבה אחרת? יחבן שמועצה כזאת יכולה לחקן את המצב.

האם אין תכנית לגידול כותנה וסלק סוכר במשקים דוגמת משקי ההתיישבות העובדת, בעבודה עצמית? האם יחידת הקרקע צריכה לגדול על ידי כך? האם מחיריהם של גידולים אלה יכסו את שכר העבודה, מבלי להעלות את המחיר בצורה כזאת שלא יוכל לעמוד בהתחרות? מה מצב ייצור השמן? האם החקלאות יכולה לספק את צרכי הארץ?

מדוע אין בתקציב הוספת בתי קירור? ידוע שהשנה אתקלקלו כמויות גדולות של תפוחי אדמה מחוטר יכולת קיבול בבתי הקירור הקיימים.

נדמה לי שההדרכה לחקלאי אינה משביעה רצון. צריך לאחד את ההדרכה הניתנת על ידי משרד החקלאות, עם זו הניתנת על ידי הסוכנות. נדמה לי שהדרך הטובה ביותר להדריך חקלאים חדשים, היא ייסוד משקי דוגמא. יש צורך בהרצאות פופולאריות, ובהדרכה מעולה יותר.

אני מצטרף לתביעתו של חבר הכנסת מינץ להגדלת האשראי. ההתיישבות הצעירה סובלת מאד מחוסר הון חוזר ומהלנת שכר על ידי הפוסדות השונים. בסופו של דבר יפגע מצב זה בכולנו. יש להעביר להם סכומים אלה גם מתוך המגיע להתיישבות הותיקה, וגם על חשבון סעיפים אחרים. חייבים להם עוד חצי מליון לירות, ואין זה למעלה מיכלחנו. זוהי תביעה לא רק צודקת, אלא לתועלת המדינה כולה.

שמעתי כי טיב הפוספאטים אינו מספק, ולכן הוא עולה הרבה יותר ביוקר. אני מבקש הסבר בקשר לתכנית של ניצול הכבול.

אין התנגדות למשקי שדה; יש רק התנגדות לחלוקה בין ההתיישבות הותיקה והצעירה. מדוע אין עושים פעולה להעביר מן המשקים הותיקים פרות למשקים החדשים, ומדוע אין מכריחם גם את המשקים הותיקים לגדל סלק סוכר, בוטנים וכו'? בגלל תכניות אלו אין בוטנים בהתיישבות החדשה בניין של רפת, כך שאפילו אם המתיישב קונה פרה בעצמו, אין לו לאן הלהכניס אותה, אף על פי שאליבא דכולם צריך לתת לכל מתיישב פרה אחת.

יש להוסיף בהתיישבות החדשה עוד בתי ספר, מרפאות ומועדון אחד בכל ישוב, כדי שיהיה למבוגרים ולנוער מקום להתכנס. זהו הכרח ראשוני.

את התשובות נשמע בשבוע הבא.

היו"ר י. גורי:

אישור שתי ערבויות ממלכיות להלוואות

היו"ר י. גורי:

אמש אישרנו ללא כל הסתייגויות את חוק ערבויות המדינה, ועתה הוא מונח על שולחן הכנסת וקרוב לודאי שיאושר על ידה מחר. כיום הובאו בפנינו לאישור שתי ערבויות דחופות מאד, והועדה תוכל לאשר אותן בתנאי פורמאלי שהכנסת תאשר מחר את חוק ערבויות המדינה. הערבות האחת ניתנת להלוואה לצרכי החקלאות, ואילו השניה להלוואה של "אל-על". עלי להוסיף שעם אישור שתי הערבויות אין עוברים עדיין את התחום של 10% מתוך החקציב הרגיל. אבקש את מנהל משרד החקלאות לתת הסבר לערבות הראשונה.

מר גבתי:

המדובר בהלוואה הניתנת מדי שנה על ידי הבנק הלאומי למגדלי הפלחה. השנה גדל הסכום ב-1,000,000 לגבי השנה הקודמת, כי גדלו ההוצאות לכל דונם. הרבית דומה לזו של השנה הקודמת. הלוואות אלו מוחזרות חוץ שנה.

הערבות להלוואה הניתנת למגדלי הפלחה - א ו ש ר ה

היו"ר י. גורי:

לבקשת האוצר לאשר ערבות להלוואה של "אל על" מצורף מתכב מאת שר האוצר. (קורא את המכתב). אבקש את מנהל משרד התחבורה להוסיף הסברים בענין זה,

מר רוזילי:

חברת "אל על" סובלת זה זמן רב מעול של התחייבויות קצרי מועד, והנהלחה עושה כל הזמן מאמצים להארכת מועדי הפרעון. חפשונו דרכים לקונסולידציה של חובות החברה, ומטרה זו ממלאה ההלואה המוצעת מאת הבנק האמריקני לתעופה: "צ'יס" הבנק כבר נתן בזמנו ל"אל על" הלוואה גדולה, וכעת הוא הסכים עקרונית לתת הלוואה של 2,5 מליון דולאר בתנאים די נוחים - דבר שיאפשר לחברה לבטל חובות קצרי מועד. הבנק מתנה את מתן ההלוואה בין השאר בהגדלת ההון העצמי של "אל על" באופן מתקבל על הדעת. האוצר הסכים לאחר משא ומתן לתת סכום מסויים להגדלת ההון של החברה, לפי התשלומים שיש לשלם ל"צ'יס". "אל על" עשתה את ההכנות הפורמליות להגדלת הון המניות שלה. האוצר הגיש לוועדת הכספים בקשה לאשר השקעה זו וגם את מתן הערבות הנדרשת על ידי הבנק האמריקני. למעשה נדרשת, כפי שמוסבר במכתב הלוואי, ערבות ממשלתית כפולה: לבנק הלאומי ולבנק האמריקני.

ח. אריאב:

מניין יקח האוצר את הכסף לקניית מניות "אל על"?

מר רוזילי:

הכנסנו על חשבון זה חצי מליון לירות לתקציב הפיתוח, גם במטבע זר וגם במטבע ישראלי.

ח. רובין:

אין הוועדה יכולה לאשר בדרך זו את מכישת המניות של "אל על". אנו יכולים לאשר רק את מתן הערבות, ואילו השאר אינו אלא אינפורמציה.

הערבות להלוואה הניתנת ל"אל על" - א ו ש ר ה

ח. רובין:

אני נמנעתי מהצבעה.

היו"ר י. גורי:

ההחלטה על אישור ערבויות אלו תקבל חוקף אם הכנסת תאשר מחר את חוק ערבויות המדינה.

חוק מלונות יומי מיוחד, ת"ל"ד - 1954

ה. רובין:

באותם סעיפים בהם ניתנת ארכה של 30 יום, מני מניע לכתוב במקום זה ששים יום. כמו כן מני מניע שבמקרה של ערעור לא תהיה הגשת הערעור מותנה בהסלום מוקדם של הסכום בו מדובר. יש האן יורה הפטרות של שרירות כלפי המזרח, מטעם של ניצול לרע מצד המזרחים.

ק. לונ:

מיני מבין מה ערך יש לקביעת מועד, אם אין כל חקיקה לגבי מי שעובר על מועד זה.

ה. לונדון:

המזרח מניע למחוק את הארכה של 30 יום בסעיף 13, ובסעיף 16 ב.

ה. רובין:

ברור לי שצריך יהיה לשנות גם כמה סעיפים בחוק מס מקדמה. לפי דעתי צריך היה לשנות את ס זה חוק מלונות עממי מיוחד ולגבות אותו כך: פרק ראשון - חובת רכישה; פרק שני - ביטול סעיפים מסויימים בחוק מס מקדמה; פרק שלישי - סעיפים הנוגעים לגביה של שילמו את המקדמה.

ה. לונדון:

בסעיף 16 (ב) מנו מניעים לכתוב במקום המלים "תוך שלשים יום מיום הקביעה" - "אחרי הקביעה".

בקשר להערותו של חבר הכנסת רובין, הרי בעוד יום יובאו לפני הכנסת הצעות המיקון שלנו לחוק מס מקדמה.

מר הניג:

מנו רוצים לתת ארכה של 30 יום, כדי למנוע מהמזרח שמישהו ירצה לשמור על זכותו לחבוע ביכוי המקדמה מס ההכנסה, מבלי שיקנה אגרת מלווה עממי. צריך לקדוע עד לאיזה המריך הוא יכול להודיע אם הוא קונה איגרת או מינו קונה.

ה. רובין:

על כן מני מניע להכניס תקון לחוק זה, שיבטל את זכות הביכוי של המקדמה מס ההכנסה.

ה. לונדון:

מני מניעה להסוות את הארכות, ולכתוב "תוך שלשה חדשים", במקום "תוך שלשים יום".

היו"ר י. גנרי:

מני מעוניין לסמוע מה דעת הממשלה על הצעתו של חבר הכנסת רובין לשלב את התקונים לחוק מס מקדמה בחוק מלווה עממי.

מר קיטרוב:

זה שינוי מהותי ולא רק טכני. הממשלה עומדת בהתחייבותה מן השנה שעברה, שהמקדמה תוחזר, כל שנה שלישי. מלווה החובה הוא מס נפרד, כפי שנהוג היה להטיל בכל שנה, מי שרוצה לקשור את שני הדברים, הרי ניתנת לו זכות זו; מי שאינו רוצה בקשר זה - עניינו. אלה המסירים את המקדמה באגרת מלווה החובה אף זוכים ביהרון שהמקדמה מוחזרת להם בשלמותה בבת אחת, במקום שאריך היה לנכות כל שנה שלישי מן המס.

ה צ ג ו ת

12	סעיף	-	נתקבל
13	סעיף	-	נתקבל
14	סעיף	-	נתקבל
15	סעיף	+	נתקבל
16	סעיף	-	נתקבל

המתייגות לחבר הכנסת רובין, המציע למחוק סעיפים אלה.

מר הניג: אני מבקש להוסיף לחוק זה עוד סעיף: סכום אגרות החוב שאדם צריך לשלם ייגבה לפי פקודת המסים (גבייה).

ח. רובין: אני מתנגד לסעיף זה, כי זה נושא חדש.

מר הניג: לפי החוק בצורתו הנוכחית, אין עונש למי שאינו קונה איגרת.

היו"ר י. גורי: הפעם לא נקבל הצעה זו; כדי להתדגל להבא שיש להכין חוקים בסלמותם ולא לקבל ברגע האחרון תקונים כאלה.

סעיף 17:

ח. רובין: אני מציע להוסיף בסעיף זה "באישור ועדת הכספים של הכנסת".

ה צ ג ה

17 סעיף - נתקבל

המתייגות לחבר הכנסת רובין.

סעיפים 5, 6, 7:

היו"ר י. גורי: חבר הכנסת בדר עזרר את הבעיה אם יש לחייב אזרח לקבל פרסים במקום רבית. ביקשנו את חוות דעת המשלה לענין זה.

מר לנדאו: הועלתה כאן גם ההצעה להצמיד את גובה הפרסים לכמות האגרות שנמכרו. זו אמנם הצעה נוחה לאוצר, אך היא מקשה מאד מבחינה טכנית. כמה ימים לפני ההגדלה צריך יהיה להפסיק את המכירה ולהודיע מה יהיה האחוז שישלמו מתוך כל פרס. מחזיקי התעודות שיעלו בהגדלה ירגישו עצמם מרומים, ועל כן מציע האוצר לא לקבל הצעה זו, אף על פי שאם תתקבל יהיה לאוצר יתרון כספי ידוע.

ד"ר טייטלבוים: נעשה בסיון כזה לגבי אחד המלרות, אך תגובת הצבור הייתה כל כך שלילית, שיתרון האוצר יצא בהפסד.

ה צ ב ע ה

סעיף 5 נתקבל

מ. לנדאו: אשר לאגרות נוטאות רבית, לא נוכל להגשים הצעה כזאת מבחינה טכנית, כי לא נוכל לגרר מה כל אחד רוצה. הצבור אינו נענה בדרך כלל לשאלות כאלה, ולא נוכל להפעיל את החוק תוך שלשה חדשים. תשובות אלו דרושות לנו בהקדם, כי צריך לדעת אלו העודות לסלוח כעבור שלשה חדשים, ועל אלו סכומים לערוך את ההגדרות.

ק. לוי: אפשר לקבוע טאם לא הודיע אדם החליב בקניה תוך שלשה חדשים על רצונו לקבל אגרת נוטאת רבית, תשלח לו אגרת המסתמפת בהגדרה.

מ. קיסרוב: סר האוצר לא יוכל להוציא תקנות לבצוע החוק לפי סעיף 17, עד אשר לא ידע מה כמות האגרות נוטאות רבית, גם הצבור לא ידע מה להחליט עד אשר לא יתפרטט גובה הפרטים, והא בהא חליא.

י. בדר: אין כל קסי להגיע להתאמה בין אגרות נוטאות רבית ובין אגרות זכאיות להקדלה. אפשר לקבוע כי אגרת נוטאת רבית, דינה לצורך סעיף 5 כאילו לא הוצאה, ובמידה שתעלה בגורל יעבור הפרס לידי הממשלה ואילו בעל האגרת יקבל רבית. אולם אפשר להניח כי במציאות לא יימצאו יותר מ-1% או מכסימום 5% סיהיו מעונינים באגרות נוטאות רבית שאינן מסתמפות בהגדרה.

ה. רובין: אני מציע לנסח את סעיף 6 כך: אגרות החוב יטאו רבית 4,5% שתטולם סטיעוריים חצי שנתיים, ב-1 בינואר וב-1 ביולי כל שנה ולראשונה ב-1 ביולי 1955. אחוזים אלה אפשר יהיה לחלק בין באורת פרטים ובין שלא בצורה זו.

מ. לנדאו: יוצא לפי זה שצריך יהיה לסלם פעמיים בטנה חמסה וחצי גרוס לכל מחזיק אגרת, ולהפחית טזה מס הכנסה. לפי הצעת חבר הכנסת בדר צריך להוציא טני סוגי אגרות: טוג אחד של אגרות נוטאות רבית בהקף של 600,000 לירות או אפילו 120,000 לירות, ואילו בטאר הסכום להוציא סדרה אחרת. אם מיטהו מחנגד מבחינה עקרונית מוסרית להגדרה, יש לו תמיד האפשרות להכניס את הזכיה לקופת הטדינה. אני מבקש את חברי הוועדה לא לקבל הצעות אלו, בצלל הקקיים הסכניים שהם יודיעו.

הינ'ר י. גורי: יש שלש אפשרויות: הצעתו של חבר הכנסת רובין, ההצעה לתת אפשרות של בחירה, וההצעה שבחוק. הויכוח כאן הוא עקרוני, ולבעיות הטכניות אפשר יהיה למצוא פתרונות. אם כתוצאה מהצבעה תתקבל הצעה של בחירה, תצטרך הממשלה להתאים את הטיטות הטכניות להחלטת הוועדה.

ה צ ב ע ה

בעד טתן אפשרות של בחירת אגרות נוטאות רבית - 4
נגד - 1

הינ'ר י. גורי: אבקש את היועצים המשפטיים להביא לנו סוור הצעות לסנוי הסעיפפם לפי ההחלטה שנתקבלה.

היטיבה נועלה בטעה 14.45